tahtmist täûta. Kui nema niidade töine töise kõrwal Jsanda een käûwa, ûts töist awitawa nink edesi saatwa, ûtelisi tagasi kaewa se tee pääle, mes nema katekese omma ära-kaûnu, ent ka edesi rutawa määra poole, mes neile taiwan om ûles-säetu, se peap neid parembide ûten nõwwun, kui lihalik arm, mes koonelamisest ehk hä-tegemisest tulep.

Mes arm se sis om, mink läbi abi-elo töteste kinnitetas nink pühendetas? Se om sääratse abi-elo-rahwa arm, kea ûtelisi Jumala riiki otswa. **C. R.**

Wene-riigist.

Töutasime õpetust nõudja lugejale tänawuses Kalendris Wene-maale teed juhatada ja maarahwast sellega tutwustada, mis eemal ja lähemal meie riigis tähele-panemise wäärt asju sigineb. Kes oma teadmise piire kaugema kohtade tundmise läbi esiteks saab laiendanud, se oskab paremine seda äramõista mis tema kohas juhtub. — Rumaluse mässamine ja möllamine töuseb kõige ennamiste seal, kus rahwa harimata mõistus pimeduse pilwes seisab. Ni-suguséd õnnetumad loomad ei tunne Jumala-sõna ega kiriko-seadust, sest et uso walgus nende südamesse weel ei ole tunginud; selle-pärast pölgawad nemad elawa-wee-allika ja teewad enesele kaewud, mis wirtso-wet imitsewad. Need wiletsad on, kellest Apostel Peetrus ûtleb: „Kes õige tee maha-jätawad ja eksitusse lähewad!“ — Aga meie ei wõta mite töö waewa nende Soodoma linna laste pärast, keda Jumala karistus ka omal ajal ûles-leiab, waid nende hääks ete, kes kui lot õiglaséd, seda weel ei ole unustanud, et neid Kristuse nimel walguse lapseks on ristitud.

Wene-riigi suurus ulatab Ida-Eiropa, Põhja-Aasia, mitme Aasia ja Amerika wahel-seiswa saarede ja ühe osa Põhja-lääne-Amerika ûle. Tema laius läänest — idani, se on: õhto-poolsest Poola-maa rajast kuni hommiko poole Siberi rajani arwatakse sihti-mööda ûks-tuhat-kolm-sada-kuus-kümmend peni-koormat ehk 9520 wersta, aga teed kaudu enam kui kaks-tuhat peni-koormat ehk 14,000 wersta. Kui Poola-poolsel riigi-rajal Jaani-laupääwal päraſt lõunat kel pool kolm rahwas nõuu ete-wõtab: õhtul Jaani-tulele minna, siis on Amerika poolsel riigi-rajal Jaani tuluke juba ammo kustunud ja neil on siis parajast Jaani-pääwa hommiku kel kuus. Selle-päraſt wõib töt mööda ûtelda: Wene-riigis ei lähe päike ial enam looja, waid kui tema meie paigus õhtu weerib, siis on tema ammo juba Amerikas ueste tõusnud.

Wene-riigi rajad on põhja pool: Turja-ma ja Jäe-meri; ida pool: Waikne-meri; lõuna pool: Siina-riik, Aarali-järw, Kaspia meri, Persianing Turgi-ma, Asowi-meri ja Must-meri; lääne pool: Turgi-, Austria- ja Preisi-ma, Lääne-meri, Rootsi- ja Turja-ma. — Kui kõik Wene-riigi ma ûleûltsa koko arwatakse, siis on teda kolmsada-seitse-kümmend-wiis-tuhat ruut-peni-koormat (375,000 □ p.). Sest nimetud maast leitakse Eiropa jao sees 75 tuhat □ p., Aasia jao sees 276 tuhat ruut-peni-koormat ja Amerika jao sees 24 tuhat □ p. Ei ole ilma algmisest meie pääwani weel teist ni suurt kuningriiki maa peal nähtud, mis ühe walitseja käso al oleks olnud. Kõige kuulsam ja suurem wana põlwine Rooma-riik oli pisut suurem kui ûks meie riigi neljandik.

Jnimesi arwatakse Wene-riigi peale: kuus-kümmend-neli miljoni hinge, kellest ûle 58 miljoni Eiropa, ligi wiis miljoni Aasia, ja 50 tuhat hinge